

Sygn. akt I C 282/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2021 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marek Jasiński

po rozpoznaniu 22 lipca 2021 r. w G.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. N.

przeciwko (...) w W.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od K. N. na rzecz (...) z siedzibą w W. kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje ściągnąć od K. N. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 289,17 zł (dwieście osiemdziesiąt dziewięć złotych siedemnaście groszy) tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 282/19

UZASADNIENIE

Pozwem z 12 września 2018 roku powód K. N. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) z siedzibą w W., kwoty 5.360,10 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 września 2018 r. do dnia zapłaty, a także kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w dniu 29 października 2016 r. doszło do zdarzenia komunikacyjnego, w którym uszkodzeniu uległ należący do poszkodowanego S. B. pojazd marki V. (...) o nr rej. (...). W związku z brakiem możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu, jak również brakiem alternatywnego sprawnego pojazdu, poszkodowany zawarł z powodem umowę najmu pojazdu na czas likwidacji szkody komunikacyjnej. Najem pojazdu zastępczego obejmował okres od 29 października 2016 r. do 9 stycznia 2017 r., przy stawce dobowej 90 zł netto, powiększonej o podatek od towarów i usług. Nadto poszkodowany korzystał z usługi holowania pojazdu (400 zł netto) oraz z podstawienia i odbioru pojazdu (400 zł netto). Pojazd był niezbędny poszkodowanemu do celów prywatnych. Roszczenie z tytułu najmu pojazdu zastępczego zgłoszono do pozwanego, który uznał roszczenie za okres najmu do 33 dni tj. od daty szkody do 14 dni od daty wyceny z dnia 16 listopada 2016 r. na zagospodarowanie pozostałości pojazdu oraz zapewnienie sobie przez poszkodowanego innego środka transportu. Nadto pozwany nie uznał kosztów holowania pojazdu, z uwagi na posiadanie przez poszkodowanego ubezpieczenia assistance, z którego mógł pokryć tenże koszt. Powód wskazywał na niezasadność takiego stanowiska, podnosząc, iż poszkodowany nie ma obowiązku korzystać z dobrowolnej ochrony ubezpieczeniowej, nadto skorzystanie z niej mogłoby spowodować wzrost składki ubezpieczenia. Poszkodowany przeniósł na powoda w drodze umowy cesji wierzytelności prawo dochodzenia roszczeń, wynikających z wynajmu pojazdu zastępczego z tytułu szkody z dnia 29 października 2016 r. Powód dochodzi roszczenia w kwocie 4.919,50zł stanowiącego różnicę pomiędzy kwotą wypłaconego odszkodowania 4.034,90 zł, a

kwotą wynikającą z faktury – 8.954,40 zł, powiększonego o skapitalizowane odsetki w wysokości 440 zł od dnia następującego po wydaniu decyzji przez pozwanego tj. od dnia 2 czerwca 2017 r. do 12 września 2018 r.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku orzekł zgodnie z treścią żądania pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty (...) z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu poniósł zarzut podniósł spełnienia świadczenia. Wskazał, iż szkoda została w całości pokryta poprzez dokonaną wypłatę odszkodowania. Kwestionował okres najmu pojazdu zastępczego, wskazywał na brak związku przyczynowo – skutkowego co najmu pojazdu zastępczego, przekraczającego uznany okres, jak również sformułował zarzut nieudowodnienia roszczenia w tym zakresie. Podniósł także zarzut braku minimalizacji szkody ze względu na brak podjęcia jakichkolwiek działań w celu zagospodarowania wraku pojazdu i nabycia nowego pojazdu, pomimo świadomości nieopłacalności napraw z uwagi na powstałą w pojeździe szkodę całkowitą. Odnośnie żądania odsetek wskazywał na zasadność ich przyznania od daty wyrokowania.

W piśmie procesowym z dnia 15 marca 2021 r. pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej powoda z uwagi na brak użytkowania pojazdu zastępczego, jaki i uszkodzonego przez poszkodowanego, bowiem nie posiadał on prawa jazdy. Powód zaś domaga się odszkodowania jako nabywca wierzycelności właśnie z tego tytułu.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 29 października 2016 r. doszło do zdarzenia komunikacyjnego, w którym uszkodzeniu uległ należący do poszkodowanego S. B. pojazd marki V (...) o nr rej. (...). Pojazd użytkowała siostra poszkodowanego. S. B. nie posiada prawa jazdy. Utracił je na skutek prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu.

/Bezsporne, nadto dowód: zeznania świadka S. B. –k. 95-96, zeznania świadka K. G. –k. 113-114, akta szkody –k. 49/

Odpowiedzialnym za powstanie kolizji oraz powstałą w jej wyniku szkodę był kierujący pojazdem K. G. który nie posiadał ubezpieczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

/Bezsporne, nadto dowód: zeznania świadka K. G. –k. 113-114, oświadczenie sprawcy kolizji drogowej –k. 46, akta szkody –k. 49/

Szkoda została zgłoszona do (...) z siedzibą w W. w dniu 29 października 2016 r.

/Bezsporne, nadto dowód: akta szkody –k. 49/

Poszkodowany S. B. zawarł w dniu 29 października 2016 r. z K. N., prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w T., umowę najmu pojazdu zastępczego marki S. (...) nr rej. (...) na czas likwidacji szkody komunikacyjnej. Najem pojazdu zastępczego obejmował okres od 29 października 2016 r. do 9 stycznia 2017 r., przy stawce dobowej 90 zł netto, powiększonej o podatek od towarów i usług. Nie weryfikowano uprawnień poszkodowanego do prowadzenia pojazdu.

Poszkodowany został obciążony fakturą vat z dnia 10 stycznia 2017 r. nr (...) na kwotę 7.280 zł brutto, w tym kwotą: 6.480 zł netto z tytułu najmu pojazdu zastępczego, 400zł netto z tytułu holowania pojazdu oraz 400 zł netto z tytułu podstawienia i odbioru pojazdu zastępczego.

S. B. nie uiścił należności z tego tytułu, nie korzystał z pojazdu zastępczego. Pojazd zastępczy użytkowała jego siostra. Poszkodowany jest osobą bezrobotną.

/dowód: faktura Vat –k. 20, umowa najmu –k. 22-22 verte, oświadczenie –k. 24, zeznania świadka K. C. –k. 139-140 zeznania świadka S. B. –k. 95-96, zeznania świadka K. G. –k. 113-114, akta szkody –k. 49/

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego łączną kwotę 4.144,90 zł. Uznając za uzasadniony okres najmu 33 dni od dnia zgłoszenia szkody do dnia 30 listopada 2016 r. tj. do 14 dnia po otrzymaniu informacji o szkodzie całkowitej.

/Dowód: decyzja z dnia 26 stycznia 2017 r. –k. 17-17 verte 39, decyzja z dnia 1 czerwca 2017 r. –k.13, 40-40 verte, decyzja z dnia 13 czerwca 2017 r. –k. 41, potwierdzenie przelewu –k. 16, 45 verte, korespondencja stron –k. 14-15, 42-45, akta szkody –k. 49/

W dniu 8 czerwca 2017 r. poszkodowany przeniósł na K. N. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w T. w drodze umowy cesji wierzytelności prawo dochodzenia roszczenia z tytułu pokrycia kosztów najmu pojazdu zastępczego w okresie od dnia 29 października 2016 r. do dnia 9 stycznia 2017 r. ora z tytułu kosztów holowania zgodnie z fakturą Vat nr (...) na łączną kwotę 5.202,40 zł w ramach likwidacji powstałej w dniu 29 października 2016 r. szkody nr (...).

/Dowód: umowa cesji wierzytelności -k. 12/

Sąd zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zaoferowanych przez strony dowodów w postaci dokumentów prywatnych: korespondencji stron, faktury, umowy cesji wierzytelności, umowy najmu pojazdu. Ich autentyczność nie była w toku procesu kwestionowana, nie budziła również wątpliwości Sądu. Sąd nie oparł się w swych ustaleniach na protokole zdawczo – odbiorczym pojazdu zastępczego, mając na uwadze, iż poszkodowany S. B., zeznający w charakterze świadka, zaprzeczył, by podpisy pod nim widniejące należały do niego. Powód zaś nie przedstawił żadnego przeciwdowodu na wykazanie, iż podpis ten został nakreślony przez świadka. Prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać. Sąd w swych ustaleniach oparł się również na zeznaniach świadków S. B., K. G. oraz K. C.. Głównym walorem tych zeznań pozostaje ich spójność z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie i fakt, że są logiczne, a przez żadną ze stron nie zostały zakwestionowane. Wszystko to, zdaniem Sądu sprawia, że zeznania te stanowią w pełni wiarygodny i wartościowy materiał dowodowy.

Przystępując do dalszych rozważań należy wskazać, że stan faktyczny w sprawie był częściowo niesporny. Pozwany nie kwestionował w szczególności faktu wystąpienia kolizji drogowej, jak i samej zasady odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego (...)oraz wypłaty odszkodowania. W niniejszej sprawie bezspornym w sprawie było, iż sprawca szkody nie posiadał obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Spornym zagadnieniem w przedmiotowej sprawie była legitymacja powoda oraz okres najmu pojazdu zastępczego, jak i holowania uszkodzonego pojazdu.

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) (Dz.U.2018.473 j.t) do zadań Funduszu należy zaspokajanie roszczeń z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych, w tym z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (...) za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w mieniu i na osobie, gdy posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Wskazać należy, że posiadanie przez strony legitymacji (czynnej i biernej) w procesie jest przesłanką zasadniczą, od której istnienia uzależniona jest możliwość uwzględnienia powództwa, a jej brak, zarówno w postaci czynnej, jak i biernej, prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Mając zatem powyższe na względzie zarzut

strony pozwanej w przedmiocie braku legitymacji czynnej po stronie powodowej należało rozstrzygnąć w pierwszej kolejności, jako najdalej idący, który okazał się w ocenie Sądu zasadny.

Legitymacja procesowa to uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie, przy czym literatura przedmiotu rozróżnia legitymację procesową czynną i bierną. Pierwsza z nich dotyczy strony powodowej i oznacza uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu, druga zaś dotyczy strony pozwanej i uzasadnia występowanie w procesie w charakterze pozwanego. Legitymacja procesowa jest więc uprawnieniem konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna) wpływające z prawa materialnego.

Z przedłożonych w sprawie dokumentów wynika, że w dniu 8 czerwca 2017 r. powód zawarł z poszkodowanym umowę cesji wierzytelności o odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego, holowania w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 29 października 2016 r. celem zaspokojenia wierzytelności cesjonariusza, wynikającej z faktury numer (...) do kwoty 5.202,40 zł.

W niniejszej sprawie powód co prawda załączył do pozwu oświadczenie poszkodowanego o użytkowaniu przez niego pojazdu co celów prywatnych i do pracy, jednak S. B. w swych zeznaniach złożonych na rozprawie w dniu 25 lutego 2020 r. wprost wskazał, po pierwsze, jest osobą bezrobotną, po wtóre, iż nie użytkował on pojazdu zastępczego, jaki i uszkodzonego, bowiem nie posiadał prawa jazdy, które zostało mu odebrane z uwagi na jazdę pod wpływem alkoholu. Podał przy tym, że użytkownikiem pojazdu była wyłącznie jego siostra, pomimo, iż w umowie pojazdu zastępczego z dnia 29 października 2016 r. poszkodowany zobowiązał się nie udostępniać pojazdu innym osobom bez pisemnej zgody wynajmującego (§ 5 ust. 3 umowy). Nadto powód nie wykazał kosztu poniesienia czynszu najmu, co więcej poszkodowany wprost zeznał, iż nie poniósł tychże kosztów. Powyższe okoliczności warunkowały powstanie wierzytelności będącej przedmiotem przelewu. Brak ich występowania powodował więc, że wierzytelność ta nie istniała w chwili zawarcia umowy przelewu wierzytelności i nie mogła być przedmiotem cesji.

Zgodnie z treścią art. 509 k.c. w wyniku przelewu wierzytelności cesjonariusz nabywa wierzytelność w takim zakresie i stanie, w jakim istniała w chwili zawarcia umowy o jej przeniesienie. Podkreśla się w orzecznictwie i literaturze przedmiotu, że w wyniku przelewu wierzytelności przechodzi na nabywcę ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki wiązał go z dłużnikiem. Innymi słowy, stosunek zobowiązaniowy nie ulega zmianie, natomiast zmienia się osoba uczestnicząca w nim po stronie wierzyciela (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 września 2001 r., sygn. akt I CKN 379/00, LEX numer 52661). Cesjonariusz nabywa więc wierzytelność w takim zakresie i stanie, w jakim znajdowała się ona w chwili dokonania przelewu, zmienia się tylko osoba wierzyciela, czyli osoby uprawnionej do żądania spełnienia świadczenia.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła. W myśl § 2 niniejszego przepisu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby szkody nie wyrządzono.

Przepis art. 361 § 2 kodeksu cywilnego statuuje zatem zasadę pełnego odszkodowania. Podstawową funkcją odszkodowania jest bowiem kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Jednocześnie naprawieniu podlega jedynie taka szkoda, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Wskazać przy tym należy, że korzystanie z rzeczy nie stanowi samoistnej wartości majątkowej i w każdym przypadku należy badać, czy pozbawienia możliwości korzystania z rzeczy wywołało uszczerbek majątkowy poszkodowanego.

W ocenie Sądu nie ma wątpliwości, że faktyczne poniesienie kosztów najmu pojazdu zastępczego nie jest warunkiem skutecznego domagania się zwrotu tych kosztów. Stanowisko to jest wynikiem analizy uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. (sygn. akt III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28). Wprawdzie Sąd Najwyższy wskazał, że "strata majątkowa powstaje dopiero z chwilą poniesienia kosztów najmu pojazdu zastępczego", ale nie można z tego wyprowadzić wniosku, że poszkodowany może domagać się zwrotu kosztów najmu pojazdu

zastępczego tylko, jeżeli faktycznie poniósł te koszty poprzez zapłatę stosownej kwoty. Zauważyć bowiem należy, że przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego było to, czy osobie fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej w ogóle przysługuje refundacja kosztów najmu pojazdu zastępczego. Sąd Najwyższy wskazał, że co do roszczeń o naprawienie szkody powstałej bezpośrednio w pojeździe w orzecznictwie ukształtował się pogląd, iż naprawa uszkodzonego pojazdu nie jest warunkiem wypłaty odszkodowania, bo istotne znaczenie ma fakt powstania szkody, a nie jej naprawienie. Analizując zaś, czy osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej może domagać się zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego Sąd Najwyższy zaznaczył, że poszkodowanemu nie przysługuje roszczenie z tytułu samej utraty możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu, a poszkodowany będzie miał roszczenie, jeżeli w związku z uzyskaniem pojazdu zastępczego w jego majątku powstanie uszczerbek. Poszkodowany musi wykazać, że faktycznie skorzystał z pojazdu zastępczego. Tak więc dochodzenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego nie jest uzależnione od faktycznego opłacenia kosztów najmu pojazdu zastępczego, ale od wykazania uszczerbku w majątku w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego. Uszczerbek w majątku w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego powstaje zaś nie tylko w sytuacji opłacenia faktury za najem tego pojazdu, ale także wówczas kiedy jedynie została wystawiona ta faktura, bowiem w tej sytuacji w majątku powstają pasywa. Poszkodowany przedkładając fakturę za najem pojazdu zastępczego udowadnia, że w jego majątku powstał uszczerbek w związku z korzystaniem z pojazdu zastępczego.

W niniejszej sprawie właściciel pojazdu S. B. bezspornie doznał uszczerbku w mieniu na skutek zdarzenia z dnia 29 października 2016 r. Tym niemniej nie wiązała się ona z koniecznością najmu pojazdu zastępczego, bowiem S. B. jak wskazano powyżej nie użytkował z pojazdu w dacie szkody, nie posiadał bowiem prawa jazdy. Zatem nie posiadał potrzeby najmu pojazdu zastępczego po szkodzie. W wyniku przedmiotowego zdarzenia właściciel uszkodzonego pojazdu nie utracił (co do zasady) możliwości korzystania z niego, bowiem to prawo (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN z 17.11.2011 r., III CZP 5/11) na podstawie umowy użyczenia przeniósł na siostrę, która notabene sporadycznie korzystała z pojazdu zastępczego.

Z uwagi na powyższe Sąd na mocy art. 6 k.c. stosowanych a contrario w punkcie pierwszym wyroku powództwo oddalił.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie drugim wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając od powoda jako strony przegrywającej proces na rzecz pozwanego zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu w kwocie 1.800 złotych ustalonych w oparciu o przepis § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia pozwu tj. w dniu 12 września 2018 r.

W punkcie trzecim Sąd nakazał ściągnąć od K. N. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 289,17 zł tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych, stanowiących zwrot kosztów doprowadzenia świadka K. C. na posiedzenie sądowe w dniu 2 marca 2021 r., przyznanych (...) w B. postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2021 r.